

Učiteljski Tovariš.

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Vsebina: Prevarane nade! — Tržaško slovensko šolsko vprašanje. — Isti smotri. — Pisarna za zdravljenje naših bolnih stanovskih, družabnih, uradnih, književnih, narodnostnih in političnih razmer. — Dopisi. — Društveni vestnik. — Književnost in umetnost. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služb. — Inserati.

Prevarane nade!

Deželni zbor kranjski je po kratkem zasedanju — zaključen. Ta vest nam je došla dne 18. t. m.

Kranjsko učiteljstvo je bridko varano v svojem pričakovanju. Dobilo je s tem tak hud udarec, da ga ne more molče spraviti in brez ugovora dalje prenašati silne krivice, ki se mu je zgodila!

Kdor je zakrivil, da je kranjski deželni zbor zaključen, ne da bi se samo dotaknil regulacije učiteljskih plač, je zakrivil nedopusten greh in večno prokletstvo naj bo plačilo njegovi ostudnoumazani duši!

Ne imenujemo tu nobene osebe in nobene stranke, a vsakdo izmed naših bralcev ve, na kateri strani je krivda in komu bodi prokletstvo, ako ni že sama pravičnost božja zavrgla trpečega našega učiteljstva!

Sveto prisegamo, da se bo prevarano učiteljstvo krvavo maščevalo, ko pride doba in ko bo treba polagati račune!

Mi imamo čiste roke! V svojem listu smo nešteto krat in z resničnimi primeri označili bedo učiteljstva. Opozorili smo brezštevilnokrat vse poklicane kroge na žalostno dejstvo, da preti našemu šolstvu in učiteljstvu žalostna poguba, ako mu hitro in izdatno ne pomorejo iz prežalostnih materialnih razmer. Takisto je govorilo učiteljstvo samo na shodih in v peticijah. Toda — zaman! Danes imamo prepričanje, da hočejo gotovi ljudje naš stan na vsak način pritirati do obupnosti in ga s stradanjem in gladom uničiti telesno in duševno.

To je ostuden roparski napad!

Obup pa napravlja tlačenega trpina močnega, neustrašenega in brezobzirnega, saj če izgubi tudi še to, kar ima, ne izgubi dosti: košček beraštva več ali manj!

Kaj sedaj? — Kdo naj z besedo pomiri do skrajnosti razjarjene duhove, ko je vsakemu očitvidno, da mu odrekajo zaslužek in da z brezprimerno hudobnostjo greše proti § 55. drž. šol. zakona?!

Kaj je sedaj naša naloga, to vedo že nekateri, ki smo se domenili z njimi. Vabimo vse učiteljstvo, naj nam nemudoma naznani svoje misli, da zastavimo takoj vse svoje moči in da rešimo, kar se še da rešiti!

Ne bojte se nobenega osebnega napada, ne bojte se težkih naporov: z odločnostjo in neustrašenostjo moramo vsi v boj za svoje pravice, v boj za kruh in obstanek!

Tržaško slovensko šolsko vprašanje.

Kakor znano, je naučno ministrstvo leta 1902. razsodilo, da tržaška občina ni dolžna ustanoviti slovenske ljudske šole v mestu. Proti tej razsodbi se je pritožilo 116 tržaških Slovencev na upravno sodišče, ki se je bavilo s to pritožbo dne 7. t. m. Po večurni razpravi je sodišče razsodbo naučnega ministrstva kot neutemeljeno zavrglo. Sodni dvor je izjavil v utemeljevanju, da je za ustanovitev slovenske šole v Trstu odločujoč § 59. drž. šol. zakona, ki so ga izdali tudi za Trst, ki določa, da morajo šole ustanavljati povsod tam, kjer je v okolišju ene ure pet let povprečno najmanj 40 šoloobveznih otrok. Ako so ti pogoji, ki se morajo deloma šele dognati — kakor da bi že ne bili dognani! — mora tržaška občina ustanoviti v mestu slovensko ljudsko šolo. S tem je nad dvajsetletni boj za slovenske ljudske šole v Trstu končno dobojevan s sijajno zmago. Predsedoval je tej seji upravnega sodišča grof Schönborn, poročevalec je bil dvorni svetnik Truksa; pritožbo je pa osebno zastopal tržaški odvetnik dr. Gustav Gregorin, ki ima največ zaslug za tako rešitev tržaškega slovenskega šolskega vprašanja. Tržaško občino je zastopal dunajski advokat dr. Gross, ki mu je služil za informatorja g. Rozzo, asesor tržaškega magistrata.

Po prečitaniu obširnega in temeljitega referata so govorili dr. Gregorin v imenu pritožiteljev. Odgovarjal mu je najprej vladni zastopnik in potem zastopnik občine. Obema je repliciral dr. Gregorin, ki mu je še dupliciral vladni zastopnik.

Vladni zastopnik je zastopal načelo, da na podlagi zakona ne more siliti občine, da ustanovi šolo v mestu, a priznal je opetovano, da razlogi pravičnosti govorijo za tako šolo. Dr. Gross se je postavil na stališče, da je pritožba nedopustna ter da bi se morala kar naravnost odbiti, ker gre v tem slučaju za svobodno prepričanje oblasti o potrebi zahtevane šole.